

Ενότητα Πολιτών
Νέα Τριανφυλλιά

ΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΛΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ (Δόμπολη)

Η προσέγγισή μας ως προς το παλιό Πανεπιστήμιο, έχει ως αφετηρία την αναγνώριση της **αξίας** του κτιρίου καθώς και τη διερεύνηση της σημασίας του από **πολεοδομική** σκοπιά, με στόχο την καθιέρωση μιας **πολιτιστικής ταυτότητας** στη συλλογική μνήμη των κατοίκων και των επισκεπτών της περιοχής, με έντονο **κοινωνικό προσανατολισμό**.

Η τοπική αυτοδιοίκηση οφείλει να καθορίσει το **όραμα της για τον πολιτισμό** στην περιοχή αρμοδιότητάς της και να το εντάξει στον ευρύτερο **στρατηγικό προγραμματισμό και επιχειρησιακό σχεδιασμό της**.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός για την ανάπτυξη, πρέπει πλέον να περιλαμβάνει:

- 1. την αξιολόγηση και αξιοποίηση του αρχιτεκτονικού αποθέματος που συμβάλλει στις αναπτυξιακές προοπτικές που διανοίγονται με την οικονομία του πολιτισμού και τις χρηματοδοτήσεις που την συνοδεύουν**
- 2. την αξιολόγηση και προώθηση της τοπικής πνευματικής κληρονομιάς, της καλλιτεχνικής παραγωγής, όπως και των τοπικών νέων ιδεών για την διαχείριση του δημόσιου χώρου.**

Η υπόθεση του κτιρίου του παλιού Πανεπιστημίου δεν μπορεί να ιδωθεί απομονωμένα από τις **αρχές ίδρυσης** του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Κάτω από την νέα κοινή στέγη του συγκροτήματος της «Δόμπολη» είναι εφικτή η δημιουργία ενός σύγχρονου **δυναμικού οργανισμού (σε συνεργασία με τους φορείς που θα συστεγαστούν)** που θα προσφέρει δυνατότητες τόσο για την περαιτέρω **προαγωγή και προώθηση** της αυτόνομης **δράσης** του κάθε φορέα, όσο και, ίσως αυτό είναι ακόμα σημαντικότερο, την ανάπτυξη νέων **συνεργιών**, με την επιπλέον προοπτική να δημιουργηθούν **θέσεις εργασίας μακροπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα**. Στη βάση

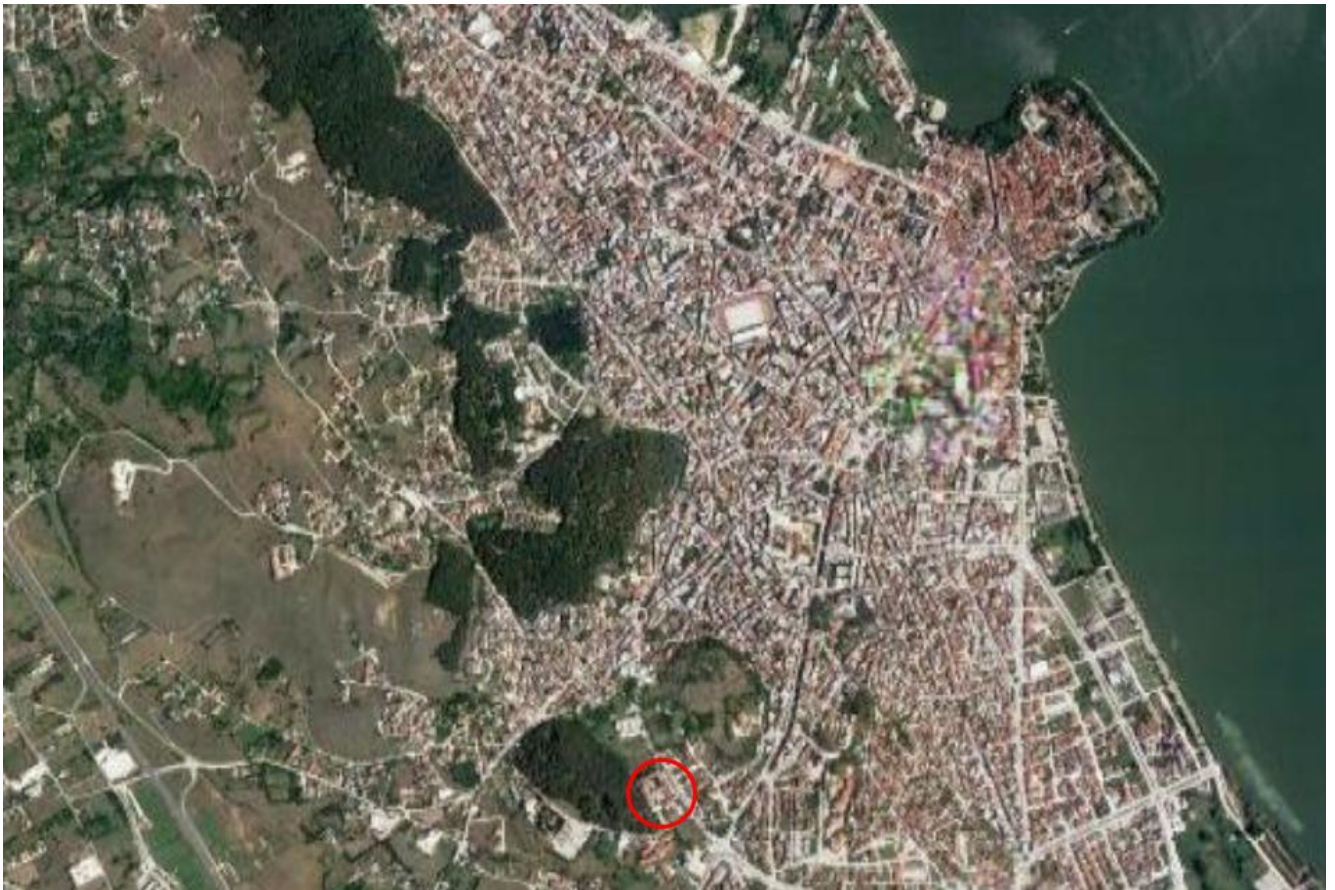
των πλέον βέλτιστων διεθνών πρακτικών, έχει αποδειχθεί ότι η **συνένωση των δυνάμεων των επιμέρους φορέων αποτελεί πολλαπλασιαστή ισχύος, που ενισχύει την εν γένει βιωσιμότητά τους, αλλά και τον κοινωνικό αντίκτυπο.**

Το κτήριο του παλαιού πανεπιστημίου με τον βαρύνοντα **συμβολισμό** του, εμβαδού άνω των **6.000 τμ.** ανεπτυγμένο σε **ισόγειο και τέσσερις ορόφους**, αποτελεί ίσως μία ιδανική ευκαιρία για την ανάπτυξη ενός **κοινωνικού διαλόγου** για την διαμόρφωση των ιδανικών μελλοντικών χρήσεων, με την **μέγιστη δυνατή κοινωνική συμμετοχή** που αποτελεί και τον θεμέλιο λίθο του πολιτισμού.

Ως αρχή του διαλόγου καταθέτουμε τις προτάσεις μας κατανεμημένες σε **τρεις άξονες** που διαμορφώνουν ένα ασφαλές πεδίο δράσης:

- 1. Χωροταξικό πλαίσιο και συμβολισμός του κτιρίου**
- 2. Ενδεικτικές προτεινόμενες χρήσεις**
- 3. Διαχειριστικές στρατηγικές κατευθύνσεις**

1. Χωροταξία - Χωρικές ποιότητες κτιρίου

- Θέση στις παρυφές του πυκνού αστικού ιστού

Η **στρατηγική** θέση του οικοπέδου, επί του **ορίου μετάβασης** από τον πυκνό αστικό ιστό στο μεικτό οικιστικό - αγροτικό περιβάλλον, θέτει τους προβληματισμούς ως προς τη σημασία της μελλοντικής αξιοποίησης μέσα από **πολεοδομικό** και **τοπιακό** πρίσμα. Η **κλίμακα** του κτιρίου από την αρχική ακόμα μορφή του, σε συνδυασμό με την **γεινίαση με τον δασωμένο λόφο** της Περιβλέπτου, μπορεί να θέσει τις προδιαγραφές για τη δημιουργία ενός νέου δημόσιου χώρου με αναφορά σε **ευρύτερο κοινό**. Επιπρόσθετα, λόγω θέσης, έχει τη δυναμική να αποτελέσει ένα **τοπόσημο** για επισκέπτες, ένα νέο **σημείο αναφοράς** στον αστικό ιστό, ως ένα **πετυχημένο**, σύγχρονο παράδειγμα **αποκατάστασης και επανάχρησης κτιρίου**.

- Τοπογραφικό υπόβαθρο / περιβάλλον χώρος

Σε κάθε περίπτωση είναι απαραίτητο να ληφθούν υπόψη οι **δυνατότητες** παρεμβάσεων **μεγαλύτερης κλίμακας** περιμετρικά του οικοπέδου, σε συνδυασμό με το **τοπογραφικό** υπόβαθρο και το **ιδιοκτησιακό καθεστώς**.

- Κυκλοφοριακός φόρτος / εξυπηρέτηση στάθμευσης

Ιδιαίτερη σημασία έχει ο **χειρισμός** του κυκλοφοριακού **φόρτου**, που θα προκύψει από την αξιοποίηση του κτιρίου, καθώς και η **συμμόρφωση** με την ισχύουσα **νομοθεσία** και τα **γεωμετρικά** χαρακτηριστικά του δρόμου. Οι ανάγκες σε **στάθμευση** αποτελούν βασική παράμετρο για τη **διερεύνηση νέων χρήσεων**, καθώς η **συσσώρευση εξυπηρετήσεων** θα έχει **ισχυρό αντίκτυπο** σε μια περιοχή μεγάλης ακτίνας γύρω από τη Δόμπολη.

- Συμβολισμός

Το κτίριο ως **τοπόσημο στη συλλογική μνήμη**, θα πρέπει να αντιμετωπιστεί με την αντίστοιχη **βαρύτητα** και με **επιλεκτική διατήρηση του υπάρχοντος κελύφους**.

- Δημιουργία ζωντανού κυττάρου όλες τις ώρες της ημέρας

Η προσέγγισή μας βασίζεται στην **κεντρική ιδέα της αξιοποίησης του κτιρίου όχι ως αποστειρωμένου δοχείου χρήσεων**, αλλά ως **ενός νέου πυρήνα αστικών εξυπηρετήσεων**, που θα καλύπτουν **διαφορετικές κοινωνικές, ηλικιακές και επαγγελματικές ομάδες**, σε **ποικίλες πυκνότητες κατά τη διάρκεια όλης της ημέρας και της εβδομάδας**. Ο στόχος είναι να αποκτήσει το παλιό Πανεπιστήμιο έναν ενεργό ρόλο στην αστική ζωή της πόλης και **όχι να λειτουργεί ως δημόσια υπηρεσία**, 5 μέρες την εβδομάδα, 7-3 το μεσημέρι και μετά να νεκρώνεται.

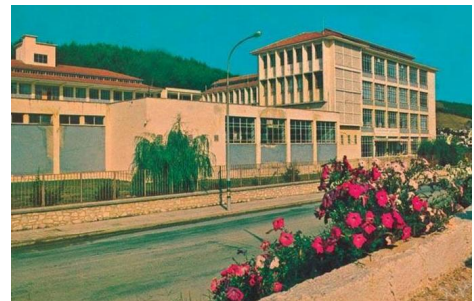
- Κτιριολογική προσέγγιση με ανάδειξη του μοντερνισμού

Το κτιριακό απόθεμα “**κουβαλάει**” τη δική του ιστορία, μέσω παρεμβάσεων, διευρύνσεων και προσθηκών. Θεωρούμε ενδιαφέρουσα μια προσέγγιση που **θα αναδείξει τον αρχικό χαρακτήρα του κτιρίου, με όλες τις εφαρμογές των αρχών του κινήματος του μοντερνισμού, όπως σχεδιάστηκε**. Η αναγνώριση της σπουδαιότητας των κτιρίων του αρχιτεκτονικού ρεύματος του **Μοντέρνου κινήματος**, αποτελεί το πρώτο βήμα προς την **κατοχύρωση πολιτιστικής ταυτότητας** του κτιρίου, **αναδεικνύοντας μια ιστορική περίοδο** από την οποία ελάχιστα έργα αυτής της **κλίμακας** συναντώνται στην Ήπειρο, όπως το Αρχαιολογικό μουσείο και η Όαση, ενώ πάντα η κατεδάφιση του Ξενία, θα αποτελεί μια **μαύρη σελίδα** στην πολιτιστική κληρονομιά των Ιωαννίνων.

- Επιλεκτική διατήρηση κτιρίου με ελάφρυνση φορέα

Η πρόταση που θα αφορά στο κτίριο ως **στατικό φορέα**, θα αντιμετωπίσει κατά πάσα πιθανότητα αρκετά **εμπόδια**, καθώς η ισχύουσα νομοθεσία απαιτεί **αυστηρότερες προδιαγραφές**. Σε αυτήν την περίπτωση, η **επιλεκτική διατήρηση τμημάτων του κτιρίου**, σε μια κατεύθυνση ανάδειξης της αρχικής ογκοπλασίας, αφαιρώντας όγκους που προστέθηκαν μεταγενέστερα στο κτίριο, θα μπορούσε να συμβάλει στην οικονομικότερη υλοποίηση των επεμβάσεων από άποψη στατικής επάρκειας.

2. Χρήσεις - Κτιριολογικό πρόγραμμα

Η πρότασή μας ως προς τις νέες χρήσεις κινείται σε ένα αναπτυξιακό μοντέλο **μικτών χρήσεων, mixed use** σύμφωνα με την **πολεοδομική ορολογία**, με αξιοποίηση του κτιρίου ως ενός **πυκνωτή δραστηριοτήτων**, που θα απευθύνεται σε **τοπικό**, αλλά και **υπερτοπικό** κοινό, εξασφαλίζοντας τη δυναμική ένταξή του στην **καθημερινότητα** της πόλης. Η κεντρική ιδέα αντιμετωπίζει το κτίριο του Παλιού Πανεπιστημίου ως έναν χώρο **συνύπαρξης** και **αλληλεπίδρασης** του **πολιτισμού** με την **εκπαίδευση**, έναν **πυρήνα καινοτομίας** και **δημιουργικής ιστορικής εξέλιξης**.

Οι προτεινόμενες χρήσεις, **ομαδοποιημένες βάσει του φορέα** που εμπλέκεται σε αυτές είναι οι εξής:

Συμμετοχή του Δήμου:

- Προτείνουμε τη μεταφορά του ΔΗΠΕΘΙ μαζί με το βεστιάριο και τους διοικητικούς χώρους του.

Η ανάγκη της πόλης για έναν θεατρικό χώρο με όλες τις **σύγχρονες προδιαγραφές** είναι αδιαμφισβήτητη. Η κτιριακή υποδομή του παλιού πανεπιστημίου αξίζει να διερευνηθεί ως προς τη μεταφορά του ΔΗΠΕΘΙ ως **χώρου εκδηλώσεων** αλλά και ως **χώρων διοίκησης και εκθετηρίου του βεστιαρίου**. Η συγκεκριμένη χρήση θα συμβάλλει στην **επέκταση της ζωής του κτιρίου σε βραδινές ώρες**, αλλά και **στα Σαββατοκύριακα** και θα δημιουργήσει έναν **δεύτερο πόλο πολιτισμού**, σε συνδυασμό με το υπάρχον Πνευματικό Κέντρο, που καλύπτει κυρίως μουσικές δραστηριότητες.

- Δημοτική Πινακοθήκη - Γλυπτοθήκη

Επίσης προτείνουμε τη μεταφορά της Δημοτικής Πινακοθήκης, με σκοπό την ανάδειξη του υπάρχοντος **καλλιτεχνικού αποθέματος** και τον **εμπλουτισμό** του, με τον κατάλληλο **μουσειολογικό σχεδιασμό και επιμέλεια**. Παράλληλα, ο **υπαίθριος** και ο **ημιυπαίθριος** χώρος του κτιρίου, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως το ιδανικό **υπόβαθρο** για μια **γλυπτοθήκη**, στα **πρότυπα** σύγχρονων μουσείων **διεθνώς**.

- Επιπρόσθετα μπορεί να προβλεφθεί ένας εξαιρετικός **χώρος εστίασης**, συσχετισμένος με τη **θέα**, με τη λογική των αντίστοιχων παραδειγμάτων από **σύγχρονα κέντρα πολιτισμού**, όπως ο **Φάρος** του Κέντρου πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος. Η ανάδειξη του εμβληματικού κτιρίου σε ευρύτερο κοινό, καθώς και η λειτουργία του καφέ μπορεί να αποτελέσει **αυτόνομο πόλο έλξης επισκεπτών**.

Συμμετοχή του Πανεπιστημίου

- Προτείνεται η δημιουργία **antennas** των **τεσσάρων Μουσείων** του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Τυπογραφίας, Εκμαγείων, Ιατρικής και Λαογραφίας). Και εξηγώ την έννοια των **antennas**: Πρόκειται για μια **σύγχρονη πρακτική σύμφωνα με την οποία, καταξιωμένα μουσεία και ιδρύματα δημιουργούν μικρά, αντιπροσωπευτικά κύτταρα εκτός των κεντρικών τους εγκαταστάσεων.**
- Επίσης προτείνεται και η οργάνωση χώρου εκθέσεων για τη δημιουργική κοινότητα του Πανεπιστημίου, όπως η σχολή **Καλών Τεχνών** και η **Αρχιτεκτονική**.

Συμμετοχή επιμελητηρίων και αντίστοιχων επιστημονικών φορέων

- Σε αυτή την κατεύθυνση μπορεί να στεγαστεί ένα **διαδραστικό μουσείο μικρής κλίμακας** με θεματολογία τον **αρχιτεκτονικό χαρακτήρα της περιοχής και την άυλη κληρονομιά**. Μέσω **multimedia** εγκαταστάσεων και **έξυπνων εργαλείων προγραμματισμού**, ο χώρος αυτός, θα είχε τη δυναμική να προσελκύσει **εκπαιδευτικά προγράμματα, σχολικούς περιπάτους, καθώς και εργαστήρια διεθνών συνεργασιών.**

Συμμετοχή των Κεντρικών και Περιφερειακών Μουσείων – ΥΠΠΟΑ

- Αυτό μπορεί να γίνει μέσω των “**Antennas**” **καταξιωμένων μουσείων** όπως προαναφέρθηκε. Η προσέγγιση αυτή αποτελεί μια **ενδιαφέρουσα ευκαιρία ενσωμάτωσης υψηλού και αναγνωρίσιμου πολιτιστικού προϊόντος** στις νέες χρήσεις.
- Η παρουσία των μουσείων μπορεί να συνοδεύεται και από **πωλητήριο μουσείων**, καθώς η λειτουργία πωλητηρίου συνυφασμένου με τα εκθέματα των συστεγαζόμενων μουσείων, αποτελεί έναν **πόρο**, αλλά και ένα **δείγμα συμπόρευσης** με τη διεθνή πρακτική.

Διασυλλογική Συμμετοχή από φορείς, πολιτιστικούς συλλόγους και επαγγελματικές ομάδες

- Προτείνουμε **εκθετήρια για φορείς** της περιοχής ή για **περιοδικές εκθέσεις**, καθώς βαρύνουσα σημασία στην πρότασή μας έχει η **οικειοποίηση** του νέου χώρου από **διαφορετικές ομάδες** του Δήμου. Σε αυτή την κατεύθυνση θα ήταν ενδιαφέρον να διερευνήσουμε τη **δυνατότητα δικτύωσης με άλλες δράσεις που υλοποιούνται με τη συμμετοχή του Δήμου και και εμπλέκουν κοινωνικές και επαγγελματικές συλλογικότητες**, και **αναδεικνύουν το χαρακτήρα της πόλης**, όπως π χ το **open mall**. Για τον λόγο αυτό θεωρούμε απαραίτητη τη δυνατότητα για **ευελιξία, κινητικότητα και**

εφήμερες δράσεις, ώστε να δίνεται η δυνατότητα σε πολυποίκιλο κοινό να αξιοποιήσει και να **“αγκαλιάσει” βιωματικά** το κτίριο. Δίνεται έτσι έμφαση στη **συμμετοχικότητα** των δημοτών και **καλλιεργείται το ενδιαφέρον για τη βιωσιμότητα** σε βάθος χρόνου.

- Χώροι εργαστηρίων - σεμιναρίων - εκθέσεων - πολλαπλών χρήσεων

Τα χαρακτηριστικά του κτιρίου, λόγω του **εμβαδού** του και του **κανάβου** του φέροντος οργανισμού, μπορούν να αποτελέσουν αφετηρία για έναν **ευέλικτο σχεδιασμό**, που θα ενσωματώνει χώρους χρήσης για **εκδηλώσεις ή εκπαιδευτικές δράσεις**, χώρους που θα μπορούν δηλαδή να **λειτουργήσουν ως μονάδες, ή ενοποιημένοι να φιλοξενήσουν μεγαλύτερες δράσεις, στη λογική των συνεδριακών χώρων**

3. Διαχειριστικές στρατηγικές κατευθύνσεις

Η πρότασή μας για τον προγραμματισμό και τις στρατηγικές επιλογές διαχείρισης αυτού του project έχει ως εξής:

- Να **προκηρυχθεί** αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για τη νέα μορφή του κτιρίου, βασισμένος στις προδιαγραφές του νέου κτιριολογικού προγράμματος και στις απαιτήσεις ως προς τον σεβασμό - διατήρηση του κτιρίου.
- Να **απαιτηθεί** η εφαρμογή **βιοκλιματικού** σχεδιασμού και χρήση σε μεγάλο βαθμό **ΑΠΕ**, ώστε το ίδιο το κτίριο να αποτελεί ζωντανό παράδειγμα **καινοτομίας** και **εξοικονόμησης** ενέργειας.
- Ο σχεδιασμός με σεβασμό στα **ΑΜΕΑ**, εκτός της **υποχρεωτικότητάς** του από τη νομοθεσία, θα έπρεπε να εφαρμοστεί **υποδειγματικά** σε μια τέτοιας κλίμακας και συμβολισμού παρέμβαση, ως **έμπνευση συμπερίληψης** αλλά και ως **καινοτομίας στην υλοποίηση**.
- Προτείνουμε επίσης να **συσταθεί** οργανισμός με την επωνυμία **ΚΑΒ** δηλαδή **Κέντρο Αρχιτεκτονικής Βαλκανίων**, στα πρότυπα του **ΚΑΜ**, κέντρου Αρχιτεκτονικής Μεσογείου στα Χανιά: με συμμετοχή από **Δήμο** Ιωαννιτών, την αρχιτεκτονική **σχολή**, τον **ΣΑΔΑΣ** και άλλους.
- Τέλος, η άποψή μας είναι ότι αξίζει να **διερευνηθεί** η διάθεση **συγχρηματοδότησης** του project από μεγάλους πολιτιστικούς **οργανισμούς** όπως Κέντρο πολιτισμού Σταύρος Νιάρχος, το μουσείο Γουλανδρή, η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών κλπ, καθώς η παρέμβαση διαθέτει ισχυρό **πολιτιστικό πρόσημο**.